

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletamo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potenciale za trajnostni razvoj v okviru EU.

Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi Integral Green Slovenia (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

PETI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 23. nadaljevanje

7. 3. 2018

23. Integralna ekonomija v teoriji in praksi: od skupnosti SEKEM do podjetja Interface

V zadnjih prispevkih [Integralne serije](#) smo konceptualni pristop integralnih svetov avtorjev Lessema in Schiefferja uporabili pri razlagi več praktičnih primerov iz Slovenije in sveta. V 21. nadaljevanju pa smo ga še nadgradili z GENE pristopom, ki aktivira celoten integralni model. V tem modelu se ekonomija obravnava le kot eden od integralnih delov družbe – ki pa mora biti v celoti ponovno vgrajen, vpet v družbo. Izhajajoč iz spoznanja, da je prevladujoča ekonomska paradigma v veliki meri odgovorna za sedanja neravnotežja v odnosu do trajnostnih razvojnih ciljev človeštva in planeta¹, pa nas bo še posebej zanimala aplikacija

¹ NAČELO ③: Priseganje na »edino zveličavni« ekonomski model je zmeta. Pa še: Ekonomija (ekonomski sistem) mora delovati za vse. Z utemeljitvijo tega načela smo pričeli v [3. nadaljevanju](#).

generičnega modela integralnih svetov na to področje. Pri tem črpamo predvsem iz knjige *Integral Economics* (Lessem, Schieffer, 2010)².

Avtorja sta v skladu z osnovnim modelom vpeljala pet elementov integralne ekonomije in predstavila transformirajočo pot, s katero je mogoče podpreti prenovo gospodarstva. Integralna ekonomija prav tako vključuje »štiri svetove« in »center«, ki se izrazijo kot:

- Center: moralni izvor gospodarstva, temelječ na veri in humanosti
- Jug: samozadostno gospodarstvo, temelječe na naravi in skupnosti
- Vzhod: razvojno gospodarstvo, temelječe na kulturi in ozaveščenosti ali duhovnosti
- Sever: socialno gospodarstvo, temelječe na znanosti in tehnologiji
- Zahod: »živo gospodarstvo«, temelječe na financah in podjetništvu

Ena od grafičnih oblik tega modela je predstavljena na spodnji sliki.

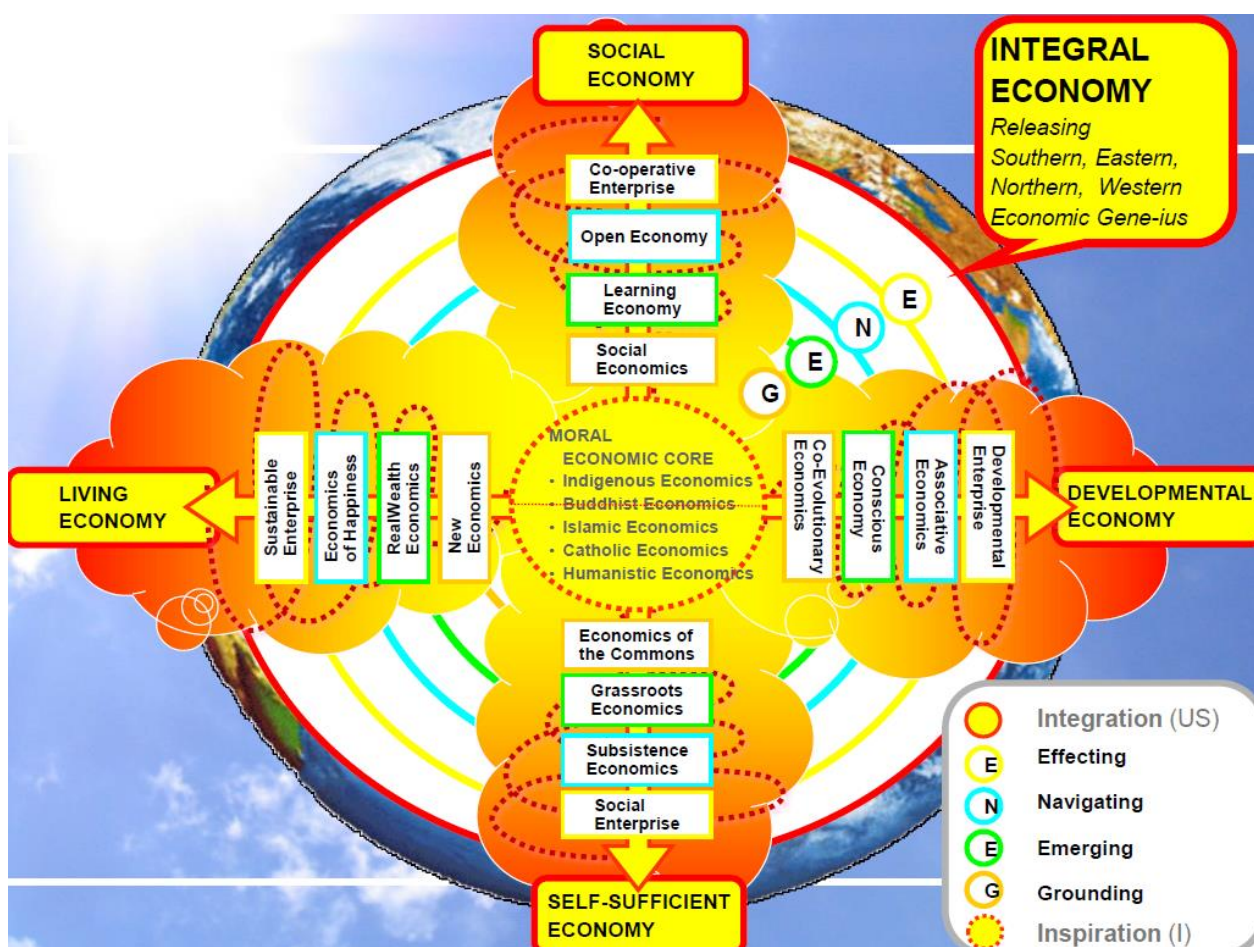
Alternativna ekonomista Ronnie Lessem in Alexander Schieffer sta preučila tako različne ekonomske teoretske pristope in koncepte kot številne primere podjetij in drugih oblik gospodarjenja iz različnih delov sveta. Bila presenečena nad bogastvom ustvarjalnega ekonomskega mišljenja in inovativnih praks, ki sta jih našla in so se razvili v preteklih desetletjih, nekatera pa tudi že veliko prej. Vsi ti teoretski in praktični pristopi so različni od močno prevladujoče neoliberalne paradigme.

Avtorja sta bila še posebej presenečena nad bogastvom ekonomskega mišljenja v središču, kar ju je vodilo pri opredelitvi t.i. moralnega ekonomskega jedra. Le-to je povezano z najglobljim vrednotnim temeljem vsake družbe in je bodisi povezano z vero in/ali posvetno, kot humanistični izraz tega temelja. V teoretičnem »ekonomskem zemljevidu sveta« (spodnja slika) sta si Lessem in Schieffer zamislila različne možne modele, ki

² Predstavitev knjige na <http://www.trans-4-m.com/transformation-innovation-book-series/integral-economics/>.

izhajajo iz raznolikih kultur (in so vpeti v svojo kulturo), vendar vsi, vsak na svoj način, združujejo vse štiri »svetove«. Temeljijo pa na moralnem ekonomskem jedru, iz katerega tudi črpajo navdih za svoj razvoj.

V knjigi *Integral Economics* sta nato predstavila delujoče prakse, skladne s tem modelom.

Slika: Integralni ekonomski zemljevid sveta (prevoda za sliko še nimamo)

Knjiga *Integral Economics* tako prikazuje izjemno bogastvo alternativnih ekonomskih teorij in uspešnih praktičnih modelov, ki jih ima človeštvo. Nekaj vodilnih primerov – globalno priznanih praks - smo že spoznali, povežimo jih sedaj še z modelom integralne ekonomije: na skupnosti temelječa samozadostnost, razvojno gospodarstvo, ki izhaja iz kulture, na znanju temelječe socialno gospodarstvo in življenjsko gospodarstvo, temelječe na naravi.

- *Jug:* V okviru "južnega" kraljestva na skupnosti temelječega samozadostnega gospodarstva se razvijamo "od dobičkov do koristi za družbo" in aktivno preverjamo, v kolikšni meri naša lastna skupnost ali podjetje sodeluje v izgradnji samozadostnega gospodarstva – torej lokalno prispeva k izkoreninjenju revščine. Vzorčni primer »južne« ekonomske sfere je socialno podjetje in gibanje za samozadostnost, ki ga poseblja Grameen v Bangladešu (ustanovitelj: dobitnik Nobelove nagrade Muhammad Yunus)³. Druga izjemna »južna« ekonomska praksa je skupnost-podjetje SEKEM v Egiptu, ki ga je ustanovil Ibrahim Abouleish, dobitnik alternativne Nobelove nagrade (Right Livelihood Award).
- *Vzhod:* V okviru vzhodnega "kraljestva" razvojnega gospodarstva, ki temelji na kulturi, aktivno preverjamo, v kolikšni meri se naša skupnost ali podjetje so-razvija z mnogimi deležniki. Vzorčni

³ Na kratko predstavljeno v [7. nadaljevanju](#).

model je razvojno podjetje, ki ga poseblja Canon na Japonskem, s tem ko sledi svoji poti "kyosei" ali ko-evolucije⁴. V svetu je priznan tudi model Sarvodaye iz Šri Lanke, ene od največjih svetovnih razvojnih pobud⁵.

- *Sever*: "Severno" kraljestvo socialnega, na znanju temelječega gospodarstva nam omogoča razvoj "od hierarhije do demokracije". Aktivno preverjamo, v kolikšni meri se naše podjetje ali skupnost na tehnološke spremembe in družbene izzive odziva na sodelovalen in demokratičen način. Vzorčni model te sfere je združno podjetje, ki ga poseblja Mondragon v Španiji, največja delavska kooperativa. Še zlasti je relevantno za razvoj socialne ekonomije v Sloveniji in Evropi.⁶
- *Zahod*: V "zahodnem" kraljestvu na življenju temelječega gospodarstva se razvijamo "od rasti do trajnosti" in aktivno preverjamo, v kolikšni meri se naše podjetje ali skupnost zgleduje po naravi in je s tem trajnostno in obnovitveno. Vzoredno pa gradi človeški, naravni in finančni kapital. Vzorčni model smo našli v podjetju Interface iz ZDA⁷, vodilnemu znotraj trajnostnega gibanja v poslovnem svetu. V našem primeru "zahod" gradi a ostalih svetovih – južnem, vzhodnem in severnem – in ne ostaja izoliran. Zaradi pomena trajnostnega bančništva izpostavljam tudi vodilno trajnostno banko Triodos iz Nizozemske⁸.

Teorija integralne ekonomije nam ponuja razlago za celotno paleto svetovnih ekonomskih teorij in praks, ki uresničujejo načela trajnostnega razvoja. Hkrati pa spodbuja tudi k razvoju novih ekonomskih modelov, ki bodo temeljili na moralnem in duhovnem jedru določene socialne entitete in integrirali tako ključne elemente njene kulture kot črpali iz dopolnjujočih prvin drugih kultur. Cilj je obnova lokalnih gospodarstev v luči prenove globalnega gospodarstva (kot je nakazano na prvi sliki). Pri tem lahko s pridom uporabimo GENE pristop, ki ga bomo na ekonomskem polju spoznali v naslednjem prispevku.

Darja Piciga

⁴ Na kratko omenjeno v [3. nadaljevanju](#).

⁵ Sarvodaya Shramadana gibanje sodi med svetovno najbolj pomembne programe za integralni razvoj skupnosti in povezuje preko 15.000 vasi na Šri Lanki. Več o tej pobudi v enem od naslednjih prispevkov.

⁶ Predstavljeno v [7. nadaljevanju](#) in v [18. nadaljevanju](#).

⁷ O podjetju Interface v [20. nadaljevanju](#) in [21. nadaljevanju](#).

⁸ [4. nadaljevanje](#).